

Motion till riksdagen 2020/21:2107

av **Markus Selin (S)**

Inrättande av ett kunskapscentrum för immaterialrätt

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna att inrätta ett nationellt kunskapscentrum för immaterialrätt och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Innovation och framtida uppfinnare är vitala för svensk ekonomi. Vidare fungerar patent och en modern immaterialrätt som ett skydd för uppfinningar och är en sorts valuta i den nya kunskapsekonomin när intellektuell egendom blir allt viktigare i den globala ekonomin. Vägen från idé, via immaterialrätt till färdiga patent och potentiella produkter är ofta komplicerad.

Statliga myndigheten Vinnova stödjer i dag exempelvis nytänkande och innovation ekonomiskt och främjar företags framväxt. Innovationer och det juridiska skyddet av lösningar regleras av patent där ansökningar om patent hanteras av Patent- och registreringsverket. Statens satsningar på svensk forskning har de senaste åren ökat med mångmiljardbelopp.

Immaterialrättsintensiva företag står för närmare hälften av EU:s bnp och EU:s export till omvärlden utgörs till största del av immaterialrättsintensiva företag. Sverige är ett innovativt land och toppar ofta rankinglistor där länders innovationsförmåga utvärderas. Dock tenderar Sverige att hamna lägre i ranking kring innovation kopplat kommersialisering, nya marknader och nya företag. Det verkar finnas potential i att tillvarata den innovativa kraften och få ut denna på marknader.

EU-kommissionen har under våren presenterat en ny industristrategi för hela Europa som en del av sin nya gröna giv. Givens är en tillväxtstrategi med målet att skapa en klimatneutral union till år 2050. På EU-nivå ingår en Intellectual Property Action Plan i industristrategin. Flera av Sveriges konkurrentländer arbetar aktivt med att utveckla

nationella strategier kring immaterialrätt. Industrin i EU står för 80 procent av exporten och för 20 procent av totalt förädlingsvärde. Industristrategin kan användas för ekonomisk återhämtning, fler gröna jobb och en stärkt välfärd. Denna ska bidra till att modernisera EU:s ekonomi och ta vara på den cirkulära ekonomins möjligheter, hemma och på världsmarknaden.

Den svenska varuexporten uppgick till 1 518 miljarder kronor år 2019. Hälften av Sveriges bnp kommer från exporten och är starkt beroende av utvecklingen i Europa. Faktum är att nästan tre fjärdedelar av Sveriges varuexport går till andra EU-länder.

Sverige har en bred industristruktur med industrisektorer som är ytterst betydelsefulla för exporten. Resurserna och delkomponenterna i svensk industri är sammanflätade i en komplex helhet som är geografiskt utspridd och utvecklas snabbt genom digitalisering. Det blir allt svårare att skilja varuproduktion från tjänsteproduktion då produkter och företag snabbt förändras över tid. Kunskapsinnehållet och behovet av immaterialrätt och patentkännedom har blivit en överlevnadsfråga.

Ett viktigt steg på vägen för att öka kunskapen kring immaterialrätt och patentkännedom är att skapa ett nationellt kunskapscentrum, som kan fungera som en hubb för kompetens på området. Ett kunskapscentrum kan fylla flera syften. I dag är okunskapen kring de immaterialrättsliga skydden utbredd, vilket får konsekvenser. Ett kunskapscentrum kan synliggöra att frågorna behöver hanteras och fungera som ett första steg för att få hjälp.

I dag finns flera situationer där aktörer behöver stöd. Vid offentlig upphandling är det vanligt att immaterialrättigheter kan aktualiseras, inte minst vid innovationsupphandling eller innovationsvänlig upphandling. De som ansvarar för offentlig upphandling runt om i Sverige behöver en tydlig instans att vända sig till för att säkerställa att skrivningarna om immaterialrättigheter ligger i linje med de krav som uppställs inom immaterialrätten och i reglerna om statsstöd.

För svensk konkurrenskraft är det viktigt att lärosäten och företag kan samverka. För att resultat av sådan samverkan ska kunna tas tillvara på bästa sätt behövs immaterialrättskompetens att tillgå på ett enkelt sätt. Det har de senaste åren gjorts stora insatser på området genom Vinnova och Patent- och registreringsverket, inte minst beträffande kunskapshöjning. Aktörer behöver dock ha en enkel ingång till att få stöd att komma vidare.

Många studenter som genomgår högre utbildning får inte tillräckliga kunskaper i immaterialrätt. Detta gäller även de som genomgår utbildning som ska leda till yrken där hantering av egna och andras immaterialrättigheter står i centrum. Hit hör designutbildningar, journalistutbildningar, personalvetarprogram med mera. En stor brist är att många lärosäten saknar tillgång till lärare som kan undervisa på sådana kurser.

För få och endast en bråkdel av de små och medelstora företagen har registrerade immaterialrättigheter. Få företag har exempelvis inte heller registrerat sitt varumärke. Dessa företag saknar kunskap om såväl de möjligheter immaterialrättsliga skydd kan ge som vart de ska vända sig för att få hjälp. Eftersom de saknar kunskap vet de inte heller vilka frågor de ska ställa.

Patent- och registreringsverket är ett naturligt nav för ett kunskapscentrum, inte minst i och med det tydliga informationsuppdrag de numera har. Ett kunskapscentrum kan också fungera som ett tydligare nav för lärosäten. Det centrum som till exempel sedan flera år finns i Finland består av flera lärosäten. Knutet till centrumet är landets främsta forskare på immaterialrättsområdet, vilket också innebär större möjligheter för

dessa forskare att samverka. En svensk modell skulle kunna koppla samman Patent- och registreringsverkets resurser med de forskare som idag finns på immaterialrättsområdet. På så vis skulle kunskapsutvecklingen på området säkerställas samtidigt som alla aktörer har tillgång till en tydlig ingång för stöd i immaterialrättsfrågor.

Markus Selin (S)